

Obsah

Kladsko a dějiny – uvedení do problematiky	5
<i>Ondřej Felcman / Ryszard Gładkiewicz</i>	

Hlava I

Kladsko v pravěku a raném středověku (do konce 11. století)	15
<i>Krzysztof Jaworski</i>	
I. Paleolit i mezolit	17
II. Neolit	25
III. Doba bronzová a počátky doby železné	29
IV. Doba laténská a období římských vlivů	37
V. Raný středověk	42

Hlava II

Kladsko ve středověkém českém státě (konec 11. století – 1459)	47
<i>Marek Cetwiński / František Musil / Martin Šandera</i>	
I. Přemyslovské období (konec 11. stol. – 1310)	49
<i>Marek Cetwiński</i>	
II. Lucemburské období (1310–1419)	70
<i>František Musil</i>	
1. Politický vývoj	
a) Počátky lucemburské vlády	70
b) Dotvoření manského systému	72
c) Zástavy Kladska	79
d) Ovládnutí Slezska Lucemburky a jeho vliv na poměry v Kladsku	81
e) Vývoj církevní správy	82
2. Hospodářský vývoj	
a) Vrcholná kolonizace a proměny zemědělství	85
b) Vznik měst, rozvoj řemesel a obchodu	90
3. Kulturní život	94

III. Husitská revoluce a počátky poděbradské doby (1419–1459)

Martin Šandera

1. Zástava Jana II. Opavsko-Ratibořského	97
2. Pod přímou královskou vládou (1422–1431)	98
3. Zástava pánů z Častolovic (1431–1440)	107
4. Lichtenburská etapa (1440–1454)	110
5. Zástavním pánem Jiří z Poděbrad (1454–1459)	111

Hlava III

Kladské hrabství v Českém království (1459–1742) 115

*Teresa Bogacz / Jacek Dębicki / Ondřej Felcman / Radek Fukala
Tomasz Przerwa*

I. Počátky hrabství za vlády Poděbradů (1459–1501)

Teresa Bogacz / Jacek Dębicki / Ondřej Felcman

1. Povýšení Kladského kraje na hrabství a jeho význam
pro vládu krále Jiřího	117
<i>Ondřej Felcman</i>	
2. Dokončení procesu autonomizace a územní konsolidace hrabství,
hospodářská krize dynastie a odchod Poděbradů	120
<i>Ondřej Felcman</i>	
3. Hospodářský vývoj a krize konce osmdesátých let	125
<i>Teresa Bogacz</i>	
4. Etnické vztahy	128
<i>Jacek Dębicki</i>	

II. Hrabství na počátku novověku a v českém stavovském povstání (1501–1622)

Teresa Bogacz / Jacek Dębicki / Ondřej Felcman / Radek Fukala

1. Vláda Hardeků a období následujících zástav (1501–1569)	131
<i>Ondřej Felcman</i>	
2. Utvoření pozdně feudálních společenských struktur	136
<i>Jacek Dębicki</i>	
3. Hospodářský vývoj a majetkové poměry	138
<i>Teresa Bogacz</i>	
4. Reformace	141
<i>Jacek Dębicki</i>	
5. Kladská tvář renesance	144
<i>Jacek Dębicki</i>	

6. Emancipační tendence v zápasech o Majestát (1569–1618)	147
<i>Ondřej Felcman</i>	
7. Hrabství a české stavovské povstání (1618–1622)	151
<i>Radek Fukala</i>	
III. Návrat habsburské moci a hrabství do konce třicetileté války (1622–1648)	
<i>Teresa Bogacz / Jacek Dębicki / Ondřej Felcman / Radek Fukala</i>	
1. Potlačení povstání a rekatolizační politika arcivévody Karla	155
<i>Ondřej Felcman</i>	
2. Zavedení nových zákonů a bezprostřední vláda Habsburků	156
<i>Ondřej Felcman</i>	
3. Demografické, hospodářské a sociální důsledky války	158
<i>Jacek Dębicki – Teresa Bogacz</i>	
4. Ve víru třicetileté války	161
<i>Radek Fukala</i>	
IV. Hrabství za rozmachu habsburského absolutismu (1648–1705)	
<i>Teresa Bogacz / Jacek Dębicki / Ondřej Felcman</i>	
1. Centralizační úsilí Habsburků	163
<i>Ondřej Felcman</i>	
2. Hospodářský vývoj a královská města	166
<i>Teresa Bogacz</i>	
3. Politická a hospodářská pozice šlechty	168
<i>Teresa Bogacz – Jacek Dębicki</i>	
4. Postavení poddaného lidu a selská povstání	170
<i>Teresa Bogacz</i>	
5. Vítězství katolicismu	172
<i>Jacek Dębicki</i>	
6. Význam léčivých pramenů	176
<i>Jacek Dębicki</i>	
7. Hospodářské vztahy s Čechami, Slezskem a dalšími zeměmi	177
<i>Teresa Bogacz</i>	
8. Barokní kultura v hrabství	178
<i>Jacek Dębicki</i>	
V. Hrabství a poslední habsburští králové (1705–1742)	
<i>Teresa Bogacz / Jacek Dębicki / Ondřej Felcman / Tomasz Przerwa</i>	
1. Hrabství jedinou autonomní oblastí Českého království	185
<i>Ondřej Felcman</i>	

2. Hospodářský život	186
<i>Teresa Bogacz</i>	
3. Etnická tvář regionu	188
<i>Jacek Dębicki</i>	
4. První slezská válka a dobytí hrabství Pruskem (1740–1742)	189
<i>Tomasz Przerwa</i>	

Hlava IV

Kladsko v pruském i německém státě (1742–1945 r.)	193
<i>Rafał Brzeziński / Tomasz Przerwa / Maciej Szymczyk</i>	

I. Fridrichovská epocha (1742–1806)

Tomasz Przerwa

1. „Kladská brána”	195
2. Pruské počátky	203

II. Od vynucených reforem do první světové války (1806–1914)

Rafał Brzeziński / Maciej Szymczyk

1. Kladsko v pruských válkách 19. století	
<i>Rafał Brzeziński</i>	
a) Napoleonské války (1806–1807, 1813–1815)	217
b) Válka s Rakouskem (1866)	218
c) Pokles strategického významu regionu a kladské pevnosti	219
2. Reformy ministrů Steina i Hardenberga	
<i>Rafał Brzeziński</i>	
a) Základy nového uspořádání	220
b) Administrativa a samospráva	221
c) Proměny venkova a měst	223
3. Jaro národů 1848–1849	223
<i>Rafał Brzeziński</i>	
4. Politický život a formování občanské společnosti	224
<i>Rafał Brzeziński</i>	
5. Pozice římskokatolické církve	
<i>Rafał Brzeziński</i>	
a) Kulturkampf a aktivizace katolíků	227
b) Převaha katolické strany Centrum	227
6. Hospodářský vývoj	
<i>Maciej Szymczyk</i>	

a) Modernizace v souvislostech technického a komunikačního pokroku	228
b) Rozvoj průmyslu	230
c) Úpadek manufakturní a řemeslné výroby	236
d) Role lázní a turistiky	237
7. Modernizace a rozšiřování měst	240
<i>Rafał Brzeziński</i>	
8. Kulturní život	241
<i>Maciej Szymczyk</i>	
III. Čas válek a krize (1914–1945)	
<i>Tomasz Przerwa</i>	
1. Na periferii chaosu	244
2. „Česká hrozba”	256
3. Čas proměn	265
4. Turistická ofenzíva	276

Hlava V

Kladsko v polském státě (od roku 1945)	287
<i>Tadeusz Bieda / Bartosz Grygorcewicz / Tadeusz Marczak</i> <i>Krystyna Oniszczyk-Awiżeń / Piotr Sroka</i>	
I. Politický vývoj	
<i>Tadeusz Bieda / Tadeusz Marczak</i>	
1. Období 1945–1948	
<i>Tadeusz Bieda / Tadeusz Marczak</i>	
a) Rozhodnutí Velké trojky v otázce hranic Polska	289
<i>Tadeusz Marczak</i>	
b) Ukončení vojenských akcí a ustavení polské vlády	289
<i>Tadeusz Marczak</i>	
c) Československo-polský spor o Kladsko	290
<i>Tadeusz Marczak</i>	
d) Změna národnostního charakteru	294
<i>Tadeusz Marczak</i>	
e) Politický život	299
<i>Tadeusz Bieda / Tadeusz Marczak</i>	
f) Referendum a volby v roce 1947	302
<i>Tadeusz Bieda / Tadeusz Marczak</i>	

2. Období 1949–1955	
<i>Tadeusz Bieda / Tadeusz Marczak</i>	
a) Doba kultu osobnosti	303
b) Zemědělství – pokus o kolektivizaci	307
3. Období 1956–1970	
<i>Tadeusz Bieda / Tadeusz Marczak</i>	
a) Rok 1956 v kladském regionu	309
b) Gomułkowa „malá stabilizace”	310
c) Národnostní menšiny	313
4. Období 1971–1989	
<i>Tadeusz Bieda / Tadeusz Marczak</i>	
a) Gierkovské období a srpnové události roku 1980	314
b) Od výjimečného stavu po Kulatý stůl	316
5. Období transformace (1989–1998)	318
<i>Tadeusz Bieda</i>	
II. Problémy hospodářského vývoje	324
<i>Bartosz Grygorcewicz</i>	
III. Turistika, rekreace a lázně	
<i>Piotr Sroka</i>	
1. Roky 1945–1948	336
2. Roky 1949–1956	341
3. Roky 1957–1970	345
4. Roky 1971–1989	348
5. Roky 1989–1998	350
IV. Tváře kultury	352
<i>Krystyna Oniszczyk-Awiżeń</i>	
V. Na prahu 21. století	365
<i>Tadeusz Bieda</i>	

Přehled kladských vládců	369
<i>Ondřej Felcman / Ryszard Gładkiewicz</i>	

Znak Hrabství kladského a jeho proměny	381
<i>Ondřej Felcman</i>	
1. Předpoklady získání znaku	382
2. Podoba znaku hrabství	383
3. Historie poznání znaku	384
4. Vznik kladského znaku a jeho první nositelé	387
5. Znak hrabství v zemské a městské heraldice	388
6. Přehled proměn znaku	390
a) Pozdní středověk	390
b) 16. století	391
c) 17. století	392
d) 1. polovina 18. století	393
e) Pruské a německé období (1742–1945)	394
f) Polské období (po roce 1945)	395

Mince Hrabství kladského (13.–19. století)	399
<i>Petr Vorel</i>	
1. Konec 13. století	402
2. 1426–1498	402
3. 1501–1514	406
4. 1540–1548	419
5. 1549–1554	421
6. 1627–1665	423
a) 1627–1637	423
b) 1637–1660 (1662)	424
c) 1664–1665	425
7. 1807–1813	426

Kartografie Kladska do poloviny 20. století	429
<i>Eva Semotanová</i>	
1. Přehled bádání	430
2. Trendy mapové tvorby a typologie	437
3. Výběrový soupis map	441

Tabulka místních názvů	449
<i>Markéta Sergejko</i>	
Seznam zkratk	455
Seznam zkratk citovaných periodik, edičních řad a edic pramenů	459
Seznam pramenů a literatury	463
<i>Irena Klimaszewska</i>	
Seznam černobílých ilustrací	525
Seznam barevných map a ilustrací	533
Land of Kladsko. History of the Region.	537
<i>Summary</i>	
<i>Ondřej Felcman / Ryszard Gładkiewicz</i>	
Glatzer Land. Geschichte der Region.	543
<i>Zusammenfassung</i>	
<i>Ondřej Felcman / Ryszard Gładkiewicz</i>	
Rejstřík osobní	551
Rejstřík geografických názvů	577
Publikující autoři	595
Obsah	599